

חנוכה (16)

נס חנוכה, התחדשות וחיות פנימית

בין יון לישראל, הפנימיות

כבר כתבנו במקום אחר ש"יון" הוא כחלק נפרד מאיתנו. וא"כ נשאלת השאלה מה בכל זאת ההבדל בין יון לישראל? כתוב (זכריה ט. יג): "ועוררתי בניך ציון על בניך יון". באותיות ציון כלולות אותיות יון אלא שנוסף עליהם צד". ונראה שההבדל בין יון לציון הוא, שציון הוא יון עם צד", רמז לצדיק. וזה עושה את ההבדל העצום בין חושך לאור. ולכן הציר של חנוכה הנו המנורה שמיועדת לאורה. ההבדל הוא לא כמו בין יעקב לעשו, או בין החפץ חיים לרוצח שפל, אלא ההבדל בין יהודי לגוי נאור. הנה, בגוף פחות או יותר, הגוי והיהודי שוים, ההבדל ביניהם הוא בנשמה. ובכל זאת, כשיש לגוף האדם נשמה של גוי, אז הוא גוי וכל גופו מתנהג בגוייות. וכשיש לגוף נשמה קדושה אז הוא יהודי וכל גופו עושה מצוות. וזה ההבדל בין יון ליונה [כנסת ישראל], בין יון בלי צד"י ליון עם צד"י [ציון]. הגוף לא קובע כלום, מה שקובע היא הנשמה, הצד"י. הסגנון של יון הוא להיראות יפה. ואולם גם יוסף היה מסלסל בשער, כך שאדם יפה מראה ויפה תואר יכול להיות אריסטו היוני, ויכול להיות יוסף הצדיק. ההבדל הוא מה שוכן בפנים, האם שם או יפת? האם ציון או יון? יון עם צד"י או בלי? לחיצוניות יש ערך אבל לא היא הקובעת. מה שקובע זה הפנימיות. האם היופי הוא בשביל האדם או בשביל ה' אלוקי ישראל. וזהו ההבדל בין חושך לאור.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "חנוכה"

"הבוטח בה' חסד יסובבנהו"

ניסי חנוכה מלמדים אותנו פרק נוסף במעלת הבוטח בה'. היוונים השתלטו על ישראל וגזרו גזרות, ובאו עליהם במלחמה עם צבא של רבבות חיילים. מתתיהו ובניו יוצאים למלחמה וכלי הנשק שהיה עמהם כנגד הרבבות הוא בטחון בה! ומה היה הסוף: "ואתה ברחמיך הרבים רבת את דינם דנת את דינם נקמת את נקמתם...." הקב"ה נלחם להם, ומנצחים במלחמה. ללא כל השתדלויות ותכסיסי מלחמה, מחנה יון לרבבותיהם נופלים פגרים מתים. לאחר המלחמה נכנסים לבית המקדש, ומוצאים שהכל טמא, אין אף סכוי קלוש למצוא שמן טהור. אבל "הבוטח בה' חסד יסובבנהו", הם משתוקקים להדליק את המנורה בשמן טהור חתום בחותמו של כהן גדול, ומצאו פך שהספיק לשמונה ימים. הרי לנו, הבוטח בה', משיג מבוקשו באופן המושלם ביותר, בהשתדלות קטנה, אף כי הסיכוי קלוש ביותר. וכך כתב בספר "שפתי צדיק": מלשון הגמרא:

אין לך חלק באלוקי ישראל

כאמור, היוונים ציוו על עם ישראל: "כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל". מה היתה מטרתם? הפסוק אומר: "פִּי חֶלֶק ה' עֲמוֹ יַעֲקֹב חֶקֶל נִחְלָתוֹ". מסביר רבי חיים מוולוז'ין: אפשר לראות ילדות קטנות עומדות על הכביש וקופצות בחבל. כיצד הולך המשחק? אחת מהן מחזיקה בצד אחד של החבל, חברתה מחזיקה בצדו השני, ושתיהן מסובכות את החבל, ובאמצע קופצת ילדה נוספת. כשאחת מהן מסובכת את החבל, מסתובב גם החלק שנמצא בצד השני. איך זה מסתובב שם? הרי היא מסובכת רק את החלק שאצלה! אלא שזהו טבעו של חבל, כאשר מסובכים חלק ממנו, מסתובב גם החלק שבצדו השני.

כלל ישראל הוא בבחינת "יעקב חֶקֶל נִחְלָתוֹ". יהודי קורא קריאת שמע בארץ, "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך", ומסובב את כל הפמליא של מעלה. אם הוא עושה מצוה בשלמות, הוא יוצר מצב של: "תנו עוז לאלוקים" (תהלים סח. לה), ואם חלילה, הוא עובר עבירה, הוא גורם לחורבן בכל הפמליא של מעלה. כשראו היוונים כך, צוו על עם ישראל לכתוב על קרן השור: "אין לך חלק באלוקי ישראל", בכדי לשרש מהם את התחושה שהם חלקו וחבל נחלתו של הקב"ה, וכך יעברו בלי נקיפות מצפון. ספר "יחי ראובן מועדים"

בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים

הנה בימי החנוכה אנו עומדים בקדושה ובטהרה ומדליקים נרות זכר חנוכה. ואמנם אנו מדליקים אותם במנורה בעלת שמונה קנים. זאת כדי להנציח את הנס הנפלא שהיה במנורת המקדש. והשאלה הניצבת לפתחינו היא: הלא מנורת המקדש הייתה בעלת שבעה קנים, ולמה אנו עושים זיכרון במנורה בעלת מספר אחר של קנים? אין זאת אלא באשר החנוכיה בעלת שמונת הקנים, מסמלת את ההתעלות שלנו מעל הטבע. המנורה היא המקור לחכמת התורה הקדושה, כמו שאמרו חז"ל (ב"ב כה): "הרוצה להחכים ידרים". היינו שמי שרוצה להיות חכם בתורה יפנה בתפילתו לצד דרום, שהמנורה הרומזת לתורה מונחת שם. וזה הנס המופלא של מנורת המקדש בדרום, שהכל יודעים כי החכמה היא מהקב"ה. כשם שיש מושג של דבר טבעי, כך יש מושג למעלה של הטבע. וכשאנו עומדים מול המנורה בעלת שמונת קנים, אנו מעלים בדעתנו כי כל חוקי הטבע וההשכלה היוונית הינם מתחת לספירה השמינית, הסוככת על הטבע. מול מאור המנורה, נקבל הארה גדולה אודות סגולת לימוד התורה שירדה מן השמים.

ספר "הגדתי היום"

הלכה: חנוכה: טלטול המנורה ממקומה לאחר חצי שעה

כתב מ"ב (סי תרעה סק"ו) יש ליזהר שלא לטלטל הנרות חנוכה ממקומן עד שיושלם השיעור של הדלקה דהיינו חצי שעה. כתב הפסקי תשובות (אות א): ולפי מש"כ לעיל סי' תרע"ב אות ה שבין לאלו המדליקים בפנים ובין לאלו המדליקים בחוץ מצות נרות חנוכה קיימת גם לאחר חצי שעה, א"כ גם בנידון זה טוב שלא ליטלן ממקומם כל זמן שדולקים אף לאחר חצי שעה אלא א"כ יש איזה סיבה שצריך למקומם אל חשש דליקה או גניבה וכיוצ"ב. **ספר "פסקי תשובות" חלק ו'**

פתגם: לשגות או לטעות זה נורמלי, לחזור על כך שוב, זו הבעיה. ספר "שמחלה"

חקירה: זכין לאדם

לדעת שמתעם שליחות, אנן סהדי שמינה אותו לשליח, או שהתורה עשתה אותו לשליח, ואין כאן מינוי. (שיעורי ר' שמואל ב"מ ח"א) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור: חוששים לאשראי שלהם

מדי שבת היה הרב דורש לפני הקהל בעניני אגדה, ומדי פעם נוכח לראות שאין בקהל אפילו נגיד אחד, אלא רק עניים ופשוטי עם. הסביר את הדבר ואמר: חכמינו אמרו במסכת סופרים: כשאין הפרוטה מצויה הכל רצין אחר אגדה. לפיכך חוששים העשירים לבוא לדרשתי, פן יחשב הדבר כאילו אין הפרוטה מצויה בכיסם וזה עלול לפגוע באשראי שלהם. **ספר "חזק וחלק" חלק א' (דף קיב)**

שבת שלום, חנוכה שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זוורה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אביטל אורה בת אנאל אידה, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליה, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפוריה, ישראל יצחק בן ציפוריה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים. ניסים חי הורבט בן ג'ולי.

"בדקו ולא מצאו אלא פך אחד", משמע שאם היו מחליטים להדליק בשמן טמא, לא היו מוצאים כלל, אלא בדקו וחפשו, כי היה צר להם להדליק בשמן טמא. ע"י התשוקה לעשות המצוה כתיקונה, האיר הקב"ה עיניהם ומצאו שמן טהור. וכן בכל הענינים לא יתקרה החשק והתשוקה, ע"י זה ימצא מה טובה. כדאיתא בזוהר הקדוש שהרהור טוב לא נאבד, עכ"ד.

ספר "אוצרות התורה, חנוכה"

להזכיר של חנוכה בברכת המזון

במסכת שבת (כד.) איתא: מהו להזכיר של חנוכה בברכת המזון? ומסיק: מזכיר בהודאה. יש לומר: בפורים פשיטא שיש להזכיר הנס בברכת המזון, כי עיקרו לשמחה ולמשתה, אבל חנוכה שנקבעה להודות להש"ת, מה ענינו לברכת המזון אל אכילה ושתייה, לכן מזכיר בהודאה, כי שם מורים על ברית ותורה, ולולא ברית ותורה מה לנו להודות על אכילה ושתייה אם לא לחזק כח לעבודת השם, א"כ שם שייך לחנוכה, שמסרו נפשם על עבודת השם יתברך.

חתם סופר בספרו "תורת משה"

עד שתכלה רגל מן השוק

מפני מה אין קובעים בפירוש את הזמן, אלא נותנים סימן בלבד? אמר על כך רבי משה לייב מסאסוב: נר חנוכה צריך להשתמש לכל אדם מישראל רמז ולימוד שהוא חייב לחיות מתוך בטחון ולא לרצות, ולכבוש כל העולם, שכן לא המרבה בסחורה מחכים, וכשם שפך השמן שעל פי דרך הטבע היה מספיק ליום אחד בלבד, הספיק להדלקת במשך שמונה ימים תמימים, כך יכול הקב"ה לעזור בידו של יהודי סוחר שיש לו רק מעט סחורה ומעט כסף, ולפיכך 'מצותה' צריך להתעסק במצוה הזאת עד כדי כך "שתכלה רגל מן השוק", עד שיתחילו להבין, שאין יהודי צריך להיות רובץ עד שעה מאוחרת בשוק ואינו צריך להשתקע בעסקים יותר מדי. **ספר "ברכת חיים, מועדים"**

מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וטמאים

ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים

אומר בעל "אמרי חן": גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים זוהי באמת רבותא, אך מה רבותא יש בכך, שנמסרו טמאים ביד טהורים, רשעים ביד צדיקים? אך לאמיתו של דבר יש גם בזה נס גדול, דבר שהוא מתוך לדרך הטבע, שכן בדרך הטבע הטמא גובר תמיד על הטהור, והרשע על הצדיק.

ספר "ברכת חיים, מועדים"

הדלקה עושה מצוה

עיקר התכלית של המצוה הזאת, ההדלקה, ההתלהבות, החשק, האש המתלקחת בנשמה.

קדושת לוי

